

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščenecv, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 78.

Sreda, 30. septembra 1931.

Leto VI.

Francosko-nemški sporazum.

Francoska ministra v Berlinu.

Predsednik francoske vlade Laval in zunanji minister Briand sta te dni obiskala Berlin. Laval je pred odhodom v Berlin izjavil, da obisk ne zasleduje širših problemov politične naravi, marveč le gospodarsko sodelovanje v posameznih panogah, ki se naj utrdi s skupnimi komisijami. Laval je obenem omenjal politično in socialno nevarnost v Nemčiji. In če se hoče Nemčijo rešiti, je potrebno pričeti uvajati med obema državama prijateljske odnose. S temi izjavami je Laval označil svoje politično stališče.

V Nemčiji, ki je takorekoč izobčena iz svetovnega gospodarstva, dasi je predvsem industrijska država, morajo postajati vedno slabše socialne razmere. Socialna beda pa se obenem širi po vsej Evropi.

Velikega pomena je tudi psihološko razpoloženje med Francijo in Nemčijo. Sovraštvo iz leta 1871 se še ni pleglo. Nemčija v sedanji zadregi ne misli sicer na revanžno vojno. Gotovo je, da je nacionalistična vzgoja tako v Nemčiji kakor v Franciji v šestdesetih letih vzgojila nacionalistično sovraštvo obeh narodov, ki danes sicer mirno ždi v dušah obeh narodov, ki bi pa ob najmanjšem povodu zopet vzplamelo.

Francija, ki se hoče razgovorjati z Nemčijo zaradi posameznih gospodarskih vprašanj, ima torej v vsej svoji koncepciji političen problem. To nam potrjuje tudi dejstvo, da je Briand zopet prevzel predsedstvo evropske komisije.

Nedvomno je potrebno in prav, da se Evropa očuva pred popolnim propadom.

Francoski in nemški socialisti, ki so že ponovno zahtevali zблиžanje med Nemčijo in Francijo, bodo morali biti prav posebno na straži, da ne pride ta val preko mej, ki so mu stavljene z današnjo kulturo in gospodarskim razvojem.

Kitajski zunanji ministar pretepen.

V Pekingu so omladinski nacionalisti priredili dne 27. t. m. velike demonstracije pred zunanjim ministrom. Skupina je vdrla v ministarstvo ter pretepla ministra Vanga, ki ga je rešilo osobe ministrstva. Ministra so prepeljali v bolnico in je nevarno po bit. Demonstranti so zahtevali nadaljevanje vojne z Japonsko.

Italija je zopet zvišala carino. V soboto je izdala italijanska vlada kraljev dekret, po katerem splošno zvišuje carino za inozemsko blago za 15 odstotkov vrednosti. Zvišanje velja seveda le za blago, kateremu v trgovinskih pogodbah ni carina definitivno določena. Carina za premož je zvišana za deset odstotkov, carina na žito in mineralije s tem dekretom ni zvišana. Zlasti bodo ocarinjene nemški proizvodi, kar je nekako svarilo za Nemčijo pred sporazumom s Francijo. Nemčija uvaža zlasti potreščine za radio, zvočne filme, radiotelefonične stroje itd. Cene se dvignejo tem predmetom petkrat.

Stoletnica rojstva Franca Levstika. V pondeljek je minulo sto let, kar je bil rojen pisatelj in slovnica Franc Levstik v Spodnjih Retjah pri Velikih Laščah. Levstik je bil kremenit značaj. Preganjan je končno dobil službo v ljubljanski licejski knjižnici.

II. kongres Svobodnih strokovnih organizacij v Zagrebu.

II. Kongres Svobodnih strokovnih organizacij URSSJ je bil otvorjen v Zagrebu v nedeljo dne 27. t. m. z ogromnim manifestacijskim zborovanjem v dvorani bivšega Hrvatskega sokola. Delavstvo je do zadnjega kotička napolnilo dvorano in galerije, da sliši mednarodne predstavnike organiziranega delavstva. Kongres je otvoril s. Bračinac, pevski zbor pa je zapel Internacionalo.

Ob nepopisnem navdušenju zborovalcev so nato nastopali razni govorniki, kot prvi s. Žuo, nato pa po vrsti sekretarji mednarodnih zvez, tako s. Tarnov (Nemčija), Nathans, Johansen (Švedska), Gal (Madžarska) in Prašek za čehoslovaške strokovne organizacije.

Vsi govorniki so povdarjali potrebo mednarodnega edinstva delav-

skega razreda v boju proti poizkusu mednarodnega kapitala, ki hoče rešiti sebe propasti na račun proletarijata. Zlasti odločno so govorniki nastopali proti vojni nevarnosti in se izrekli za najširšo politično svobodo.

Otvoritvi kongresa je prisostvoval delegat ministrstva za socialno politiko, ki je na popoldanskem zasedanju kongresa pozdravil kongres, želeč mu čim najboljši uspeh, povdarjajoč, da so delavske strokovne organizacije važen faktor v socialnem in gospodarskem življenju države in da stremi ministrstvo za socialno politiko za tem, da čimbolj podpre delavske težnje. Upa, da more v tem pogledu računati na podporo vsega delavstva.

Veličastno zborovanje mariborskih železničarjev.

Ogromna udeležba. — Poročilo tajnika mednarodne federacije transportnih delavcev Nathansa in sekretarja Ujedinjenega Saveza železničarjev Jugoslavije.

Maribor, 28. 9. 1931.

Sinoči se je vršilo v nabito polni dvorani pivovarne »Union« velika manifestacijsko zborovanje mariborskih železničarjev, ki je jasno pokazalo, da mariborski železničarji po svoji ogromni večini korakajo v vrstah USŽJ. Že ob napovedani uri je bila dvorana zasedena, pa neprestano so prihajali vedno novi udeleženci, ki so zasedli tudi galerije, tako da je bila dvorana podobna čebelnemu panju.

Par minut po 7. uri je s. Mikec v imenu USŽJ otvoril zborovanje, ter pozdravil navzočega tajnika mednarodne transportne federacije iz Amsterdam, s. Nathansa. Dvorana je prekipela navdušenja, ki so ga izrazili mariborski železničarji predstavniku dveinpolmilijske armade mednarodno organiziranih transportnih delavcev.

Takoj nato je povzel besedo sodrug Nathans. V svojih uvodnih izjavanjih je prikazal položaj v internacionalni organiziranih transportnih delavcev, ki se je vsled nastopajoče gospodarske krize znatno poslabšal v materijelnem oziru zlasti tam, kjer je moč organiziranega delavstva slaba, vsled česar zadevajo železniška podjetja in vlade v njihovem stremeljenju po znižanju plač in poslabšanju delovnih pogojev na neznaten odpor. Kajti stara navada je, da se v današnjem gospodarskem redu skuša sanirati vzdrmano gospodarstvo na račun delavstva in nameščencev, dočim se v časih konjunktore nihče ne spomni na to, da bi z delavstvom delil tudi dobiček. Zlasti se je s. Nathans pečal z vprašanjem koalicijske svobode in je razmotrivoč prilike v vseh državah, omenil, da mednarodna delavska federacija transportnih delavcev z budnim očesom zasleduje razvoj prilik tudi v Jugoslaviji in da bo kot doslej, tudi v bodoče vedno skrbela za to, da bo kolikor mogoče pomagala jugoslovanskim železničarjem v boju za njihov obstanek in za osnovne pravice svobodne organizacije. Svoboda koalicije je zajamčena v mednarodnih pogodbah. Seveda se koalicijsko pravo v mnogih državah izigrava. Najslabši je položaj v deželah fašistične reakcije, zlasti pa v Italiji. Ali tudi v tej deželi črne reakcije je začela ponovna akcija organiziranega delavstva, tudi v faš-

istični Italiji je bila ponovno ustanovljena svobodna strokovna organizacija transportnih delavcev, ki deluje, čeprav ilegalno, v okviru mednarodne transportne federacije.

Kapitalistično gospodarstvo na celim svetu se nahaja v težki krizi. Uničujejo se dobrine, medtem ko ljudje stradajo. Kapitalizem pa namesto, da bi dvignil kupno moč širokih slojev, jo slabi z znižavanjem plač. Enodušno prepričanje vlada po celim svetu, ne samo med delavci, ampak tudi med podjetniki, da tako ne more iti več naprej. Človeška družba stoji na razpotju in nahajamo se na predvečer velikih dogodkov. V tej dobi delavstvo ne sme ostati po strani. Spas njegov leži v organizaciji. Kajti le organizirano delavstvo bo v stanju, po geslu: eden za vse, vsi za enega, v danem momentu obvladati položaj in si ustvariti boljšo bodočnost.

Izvajanja s. Nathansa so zborovalci burno aklamirali.

Kot drugi govornik je poročal s. Jurak o poteku intervencije USŽJ v Beogradu radi skrajšanja delovnega časa, ki je imela ta uspeh, da se danes dela v delavnicah že po 7 ur dnevno, objavljeno pa je, da se bo skušalo najti kredite, ki bodo omogočili polno zaposlitev delavstva.

Nato je dobil besedo tajnik USŽJ s. Stanko, ki je povzel besedo ob gromovitem ploskanju. V svojih izjavanjih je omenil težave železničarjev od leta 1927 pa do danes. Dokazal je s števkami vse ogromne materijelne izgube, ki so jih utrpeli železničarji, zlasti delavci. Težko prizadeti so železničarski delavci s pravilnikom o delovnem razmerju in pa z določili o vplačevanju pokojninskega fonda. Govornik je predlagal dve resoluciji, eno naslovljeno na bana, drugo namenjeno železniškemu direktorju ljubljanske železniške direkcije. V resolucijah se opozarja na izredno težak položaj železničarjev. Progovni delavci se pošiljajo na 14 dnevni brezplačni dopust, mezdne difference iz leta 1923 še vedno niso izplačane in v delavnicah se obratuje s skrajšanim delovnim časom. Železničarjem naj se zagotovi dobava premoga za zimo na obroke, nadalje naj se razdele med nje izranžirani pragi, da se na ta način preskrbi osobe s cene-

nim kurivom. Zlasti pa naj se pri bodočih redukcijah mezd in plač gleda na to, da se zaslužki izpod 2000 Din ne bodo reducirali.

Železniški direktor pa se naproša, da ustavi vplačevanje pokojninskega fonda za nazaj, dokler ne bo to vprašanje končnoveljavno rešeno, kajti sedaj se v Beogradu še vedno vodijo razgovori o definitivni ureditvi pokojninskega fonda.

H koncu svojega govora se je s. Stanko pečal z »Zvezarji« in njihovo agitacijo proti USŽJ. V nacionalni državi pač ni treba še posebej povdarjati nacionalizma. Vsi železničarji se zavedajo, da so Jugoslovani in da je končno njihov položaj v vsakem oziru odvisen od položaja, ki vlada v državi. V ilustracijo razmer, ki vladajo v »Zvezi«, pa je prečital poslovilno pismo bivšega predsednika narodnih železničarjev v Ljubljani, ki pravi, da zapušča svoje mesto, ker ne mara ostati na vodstvu organizacije, kjer je na zadnjem občnem zboru petorica teroristov usilila članom svoje naziranje. Nekateri narodnjakarji, pravi Juh, smatrajo organizacijo za lestvo, po kateri je mogoče plezati navzgor.

S. Stanko je iznesel pozdrave zagrebških železniških delavcev, ki so bili danes popoldne zbrani na enakem manifestacijskem zborovanju, kakor mariborski železničarji, na katerem so ob nepopisnem navdušenju sklenili korporativen pristop v USŽJ.

S pozivom na vse navzoče, da se priključijo sklepu zagrebških sodrugov, je končal s. Stanko svoje izvajanje.

Nato je s. Mikec v imenu zborovalcev izjavil svojo zahvalo tajniku s. Nathansu in s. Stankotu za njihova izvajanja ter je s pozivom na vse navzoče, da se zbero okoli USŽJ v boju za svoje pravice, zaključil ob gromovitem ploskanju in vzklikanju veličastno zborovanje, ki bo ostalo vsem železničarjem, pa tudi vsem drugim, ki so imeli priliko, da so se ga udeležili, še dolgo v spominu.

Občinske volitve v Čehoslovaški.

Napredovanje socialnih demokratov. — Rezultat občinskih volitev v Pragi.

V nedeljo so se vršile na Čehoslovaškem občinske volitve. Volilo se je v štirih petinah občin, kjer so potekali štiriletni mandati. Razpisane so bile volitve v 11.517 občinah, med temi so bile vložene v 4828 občinah enotne liste in ni bilo volitev. Volijo moški in žene od 21. leta starosti. — V Pragi je izid volitev naslednji: Narodni socialisti 23 mandata (107.000 glasov), obrtniki 5 mandata (24.000 glasov), narodni demokrati 15 mandata (70.000), liga Stribnega 11 mandata (48.000), najemniki 2 mandata (7000), fašisti (Gajda) 1 mandat (5000), agrarci 2 mandata (8000 glasov), socialni demokrati 14 mandata (67.000), komunisti 13 mandata (58.000), nemške stranke 4 mandata, Židje 2 in klerikalci 6 mandata. Volitve so se vršile po vsej državi popolnoma mirno. V Pragi se položaj ni bistveno izpremenil. Izgubili so komunisti 4 mandate (12.000 glasov manj). Liga Stribnega je z uspehom presenetila. Obrtniki so izgubili en mandat, narodni demokrati dva. En mandat so izgubili fašisti. Socialni demokrati so pridobili dva mandata.

Sport ameriških bogatih žena.

Amerikanke so imele kongres, na katerem so sklenile resolucijo, da naj vse žene štrajkajo eno leto s porodi. »Visoke« dame že itak nimajo otrok.

Borba proti krizi.

(Konec.)

Dosedanja izkušnja uči, da se za-
stajanje blaga najprej odpomore z
znižanjem cen. S tem se poveča
vrednost denarja, ki ni brez ugodnih
posledic za celotno prebivalstvo. Zvi-
šanje vrednosti denarja z znižanjem
cen sicer ne gre brez bolečin. Upira-
jo se mu kartelirane industrije. S
preveliko razliko med svetovno ce-
no surovin in blaga z vezanimi ceni-
mi je pravzaprav razredna borba
med surovino in fabrikatom za do-
larsko vrednost. Vprašati se torej
moramo: Ali naj se poviša vrednost
našega denarja in na čigav račun in
v koga korist? Kdor hoče to gibanje
voditi, pa mora poznati cilj in mejo,
do kam sme. Če cilja ne pozna, ga
utegne zavesti končni rezultat v raz-
redni boj za dobiček med ceno suro-
vin in produkti. Priporočljive niso
padajoče cene, ampak nizke, a stal-
ne cene.

Po profesorju Hirschu je torej v
tem težkem vprašanju človek tisti
element, ki naj nosi stroške s svojo
mezdno in delovnim časom. Vpraša-
nja preskrbe dela, skrajšanje delov-
nega časa in znižanje socialnih bre-
men se ne prestano obravnavajo. Pre-
skrba dela je mogoča izdatno le z
velikimi povzetji, predvsem z veli-
kim kapitalom. O skrajšanju delov-
nega časa pravi Hirsch naslednje:

»Skrajšanje delovnega časa je
nekaj, kar ni le človeško večno upa-
nje — v potu svojega obraza boš je-
del svoj kruh, da, toda tlaka naj ne
traja predolgo —, marveč skrajšanje
delovnega časa zahteva tudi celotni
razvoj kapitalistične dobe. Z neiz-
merno dolgim delovnim časom se je
pričelo. Toda, ko se je pričela borba,
da se skrajša delovni čas pod enajst
ur, se je razvil preprič, ki je primoral
celo mogočnega nemškega kancler-
ja, da je moral odstopiti. Osemurnik
je bil uveden po vojni bolj šematično
v zmislu dogovorov, toda do dejan-
ske uvedbe je prišlo šele po trdih
bojih, tako v Evropi kakor v Ameriki.
Skrajšanje delovnega časa je narav-
ni ekvivalent (nadomestek) mehani-
zacije in intenzivnosti dela, ki jo po-
vzroča sedanja industrijska doba.«

Velikanski problem delovne me-
zde in drugih stroškov produkcije tvo-
ri po vseh deželah težišče diskusije.
Hirsch pravi o tem: »Da visoke
mezde pospešujejo gospodarstvo je
samoobsebi umljivo; po vseh deželah
je razširjena teza tistih, ki žele visoke
mezde. Tudi med podjetniki v Zedi-
njenih državah je v veliki meri to na-
ziranje, ki ga niti kriza ni omajala...
Če se cene v enaki meri ali bolj zni-
žajo kakor mezde, ima dobiček kon-
zument (s tem tudi delodajalec) in
tisti, ki daje denar. Če se cene ne
znižajo primerno, tedaj se poslabša
le kupna sila in podjetnik in kapitalist
imata dobiček. Ta kupna sila omo-

goči, da podjetniki izdajajo več de-
narja: gospodarsko pomeni to jako
malo. Tudi zbiranje kapitala pri pod-
jetniku nima pomena, če se ne od-
teza kapital podjetju. Koristiti pa vse
to gospodarstvu ne more, ker se ka-
pital vendarle odteguje gospodar-
stvu. Mezda in plača pa ostaneta v
deželi.«

Mezde morajo biti v razmerju z
živlenskimi prilikami. Umetne viso-

ke cene, ki se vzdržujejo skoro v
vsem gospodarstvu, so v popolnem
nasprotju z normalno gospodarsko
politiko. Te razmere se morajo v do-
glednem času izpremeniti. Profesor
Hirsch nujno priporoča, da naj se vr-
ši boj proti krizi, ne pa proti ubogim.
Tehnični napredek se mora reguli-
rati, da se bo razvijal brez trenja.
Gospodarska tehnika mora poznati
človeštvo, ne le človeka.

Za štirideseturni teden.

Sklep francoskega strokovnega kon gresa.

V petek, dne 19. septembra, je bil
zaključen kongres svobodnih stro-
kovnih organizacij po štiridnevem
zborovanju. Popoldne je bilo glasova-
nje o resolucijah in z ozirom na
gospodarsko krizo sprejeta resolucija
z naslednjimi zahtevami:

Tedenski delovni čas se mora
skrajšati na štirideset ur, dovoliti
plačan dopust vsem delavcem, raz-
širiti podpora za nezaposlene s cil-
jem uvedbe zavarovanja za nezapo-
slene. Znižanje starostne meje za
vpokojevanje, boljšo organizacijo de-
lovne trga in metodično politiko
pri izvrševanju večjih javnih del. Da
se ta cilj doseže, je neobhodno po-
trebno, da so zastopani delavski za-
stopniki v vseh domačih in medna-
rodnih gospodarskih organizacijah.
Koncem kongresa je poročal in

predlagal tajnik Jouhaux resolucijo,
ki jo je sprejel dunajski mednarodni
delavski socialistični kongres glede
razorožitve. Resolucija je bila so-
glasno odobrena.

V pojasnjevanju te resolucije je
rekel Jouhaux:

»Razorožitev se mora ne le izve-
sti, marveč se mora izvesti nad njo
tudi kontrola. Ta kontrola je sicer
nalog vlad, toda dejansko se nahaja
v rokah delavstva, ki edini bi mogli
nezakonito izdelovanje orožja pre-
prečiti. Vsi pomočki, vstevši splošne
stavke, se morajo porabiti, da se one-
mogoči novo klanje. Delavski razred
mora prizadetim vladam potrebne
sklepe vsiliti.«

Izvajanja Jouhauxa je kongres
burno pozdravljal.

Poizkus socijalizacije

v nemški predilnici.

V Ratingenu v Nemčiji imajo sta-
ro predilnico, ki je nehala poslovati.
Delavstvo in meščanstvo se je zedi-
nilo ter prevzelo tovarno in ustano-
vilo združeno predilnico. Akcija se
je izvedla z ozirom na bedo delavstva
skupno. Tovarna prične obratovati
dne 1. oktobra in namesti takoj 200
delavcev in delavk. Financiranje
podjetja se bo vršilo tako, da zapo-
sleno delavstvo in nameščenci pre-
puste eno četrtino svojih prejemkov
za ustvarjanje obratnega kapitala.
Prebivalstvo in mesto je na razvoju
novega podjetja jako interesirano. Na
prvem občnem zboru je bil župan
izvoljen za predsednika nadzorstva,
v katerem so nameščenci tovarne in
drugi občani. Prva naloga tega nove-
ga podjetja bo, da si pridobi trg za
svoje izdelke.

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili
poštne položnice ter prosimo vse one
p. n. naročnike, ki so v zaostanku z
naročnino, da isto nemudoma porav-
najo, ker le na ta način bomo v stanu,
naš list vzdrževati in ga tudi redno
dostavljati. — Vse one pa, ki so na-
ročnino že poravnali, prosimo, da si
poštne položnice shranijo in jih po-
rabijo prihodnjč. — Uprava.

Konec kitajske me- ščanske vojne.

Iz Kantona na Kitajskem poroča-
jo, da je Čankaišek poslal Centsai-
tongu brzojavko, v kateri pravi, da
namerava odstopiti. Obenem poziv-
lja vlado v Kantonu, da se udeleži
sestave nove narodne vlade ter da
se pozabijo vse dosedanje nepravil-
nosti. Sedaj razpravljajo o združitvi obeh
vlad. Mirovna konferenca pa se skli-
če v Šanghai.

Knez Starhemberg o avstrijskem puču.

Sokrivce dr. Schober.

Na zborovanju v Linzu je knez
Starhemberg očital dr. Schobru, da
je sodeloval pri sestavi ustavnega
oklica, ki ga je razglasil dr. Pfrimer
na Gor. Štajerskem. Dalje očita knez
dr. Schobru, da je imel dne 13. sep-
tembra t. l. sestanek z voditelji puča
v Badnu pri Dunaju ter da ve o raz-
govorih, ki so se vršili tam v soboto,
dne 12. septembra. Tako proklama-
cijo so kolportirali že leta 1929, na
rokopisu katere so bile Schobrove
pripombe.

Kaj bo povedal na te očitke dr.
Schober? Verjetno je, da diši bivše-
mu dunajskemu policijskemu šefu re-
žim, kakršnega zagovarjajo fašisti.
Proč s svobodo in demokracijo! Tako
mislijo!

Doma in po svetu.

Papirnica v Goričanah je ustavila
obrat. V soboto so združene papir-
nice Vevče, Medvode, Goričane po-
polnoma ustavile obrat tovarne v Go-
ričanah. Ob delo je z ustavitvijo te-
ga obrata zopet 83 delavcev in de-
lavk. Število nezaposlenih stalno na-
rašča kakor draginja. Pravega pre-
gleda o številu nezaposlenih pa ni-
mamo nikjer. Tako je zadnjič poro-
čal neki list, da je v Ljubljani ne-
zaposlenih menda 69 oseb. Take ve-
sti varajo javno mnenje. Treba bi
bilo o tem vprašanju podrobne sta-
tistike.

Leon Jouhaux, ki vodi te dni
posredovalno akcijo v strokovnem
gibanju naše države, je bil na kon-
gresu francoskih svobodnih strokov-
nih organizacij iznova soglasno izvo-
ljen za glavnega tajnika zveze fran-
coskih strokovnih organizacij. Fran-
coske strokovne organizacije izvede-
jo še pred razorožitveno konferenco
leta 1932 v Zenevi veliko razorožit-
veno akcijo. Isto bodo storile tudi
strokovne organizacije v smislu med-
narodnih sklepov tudi po drugih dr-
žavah.

Obsojeni zagrebški peki in me-
sarji. Peki in mesarji tudi v Zagrebu
niso popustili s cenami kruhu in me-
su, čeprav so cene živini in moki
padle. Slučaj mesarja Mokrovića v
Zagrebu, ki je nastavljal meso po 6, 8
in 10 Din, je dovolj jasan dokaz, za-
kak Mokrović je še vedno lepo zaslu-
žil. Peki pa niso hoteli peči kruha,
ko je zagrebška občina določila naj-
višje cene. Zagreb je ostal brez kru-
ha. Občina pa ni opustila borbe proti
draginji. Dne 22. septembra je imelo
tržno nadzorstvo sejo, na kateri se je
razpravljalo o tej zadevi. Predvsem
je tržno nadzorstvo naznanilo kršitev
odredbe policijski oblasti in občinski
upravi. Policijska in sodna oblast sta
izvedli kazensko postopanje proti pe-
kom in mesarjem ter jih obsodili na
visoke denarne globe in zapor, ker
so kršili zakonite predpise. Imena
niso bila objavljena. Vsekakor bi bi-
lo potrebno, da ve zagrebško občins-
tvo tudi za imena obsojencev.

Določevanje cen kruhu. — K od-
redbi o krušnih cenah je izdal mini-
ster za trgovino in industrijo novo
dopolnilno odredbo. Nova odredba
pooblašča bane, da urejujejo krušne
cene na podlagi zakonite cene. Cena
kruhu iz mešane moke se uravnava
po povprečni kvaliteti moke in se
določa po krajevnih razmerah. Pod-
laga krušni ceni je cena vagonске
moke.

Redka vest o znižanju stanovanj-
skih cen. To se ni zgodilo v Dravski
banovini. Vest namreč prinaša »Ju-
goslovanski Lloyd«, po kateri so va-
razdinski hišni posestniki pričeli ak-

Ivan Grahor:

Pismo.

Domača reakcija.
(Najnovejša sodba o pisatelju in člo-
veku Ivanu Cankarju.)

Slovenski delavec se gotovo več-
krat spominja pisatelja Cankarja,
tistega, ki je napisal med svojimi naj-
lepšimi povestmi, novelami, drama-
mi in jedkimi satirami o domačem
življenju — tudi povest »Hlapec Jer-
nej in njegova pravica«. Nekaj let po
svetovni vojni sta ugled in sloves na-
šega umetnika jako rastla. Zdaj iz-
hajajo njegovi zbrani spisi. Urejuje
jih univerzitetni profesor dr. Izidor
Cankar. Znan pa je Ivan Cankar že
od prej in pri nas je menda že vsak
človek bral nekaj njegovih knjig. V
tuje jezike so prevedene nekatere.
»Hlapca Jerneja« so si pridobili v
dobrih prevodih Italijani, Nemci,
Francozi, Angleži in Rusi; poleg te-
ga so prodrle najdalje Cankarjeve
črtice. Sodobni preprosti ljudje vseh
slojev čutijo z Ivanom Cankarjem in
jim je nekod še bližji kot nam, ki po-
znamo tudi pisateljevo osebno živ-
ljenje.

Pri nas se je navdušenje za Can-
karja precej poglobilo. Ponekod bere-

mo še razne sestavke in stavke o
njem, toda splošno je vsega manj kot
prej in čim dalje se odklikamo od nje-
gove dobe, tem ostreje postajajo
ocene, čeprav globokih spisov o nje-
mu v naši književnosti še nimamo ali
nam vsaj še niso objavljeni. Mislim,
da bo marsikoga zanimalo, kakšne
sodbe podajo o Cankarju sedanje
može in pisatelji, saj je bil ta slo-
venski pisatelj dolgo časa v žarišču
vsega našega skupnega slovenskega
življenja.

To se je zelo izpremenilo. Kato-
liški časopis »Dom in svet« ga odloč-
no napada. Zdi se, da je doslej skriti
in prikrivani odpor proti Ivanu Can-
karju prešel v odločilno fazo, ko iz-
bruhne in se bo skušal kakor vsaka
reakcija preliti čezenj, da ga za ved-
no pokoplje pod razvalinami sloven-
ske književnosti. Najbolj pa opravi-
čuje to prognozo zadnji naskok v
mesečni reviji »Dom in svet«. Tu je
modernd katoliški pisatelj Ivan Pre-
gelj, ki je tudi že precej slaven in
znan, napisal nekako kritiko. Napi-
sal je najostrejšo sodbo, kar smo jih
doslej čitali, in tudi v tako visokem
tonu, da bo najbolje, njegovo oceno
dobesedno prepisati, potem se pa po-
govorimo o njej, kolikor se nam bo
zdelo potrebno.

Razmeroma daleč zadaj je čas, ko je bilo
slovstveno gradivo, zbrano v tem dvanaj-
stem zvezku celotnega Cankarja še živa
novost in književna senzacija. Hočem reči
le, da smo zrastle posledje poedinec in v
skupnosti, deloma prirodno organski, de-
loma iz osredja velike zgodovine popolno-
ma novim duhovnim smerem in živlenskimi
razmeram. Pa se vprašujem, ali v teh in
takih položajih res ne smemo še poizku-
siti, kakor bi veljavno in prav uvrednoti-
li to, kar je bilo doslej in je morda še le
problematično doznano, le pogojno veljiko
in priznano, a morda vendar sporno glede
vitalnosti za čas in dušo zdaj in pozdaj.
V enem oziru, bom pribil, bi mogli govo-
riti in soditi: razbegnil se je namreč koli-
kor toliko hipnotično prevzemajoči vonj
Cankarjevega ritmičnega sloga, tega zvod-
nika, ki prav pri Cankarju more zamačiti
pogled v pravo bistvo pisateljevega ali
splošno veljavnega, ali le historično potr-
jenega duhovnega jedra. Kratko knjižno
oznanilo more le opozoriti na nujnost ta-
kega studija, zlasti ker ne poroča o Can-
karju kot celoti, marveč le o tem, kar
knjiža vsebuje. Pretežna vsebina te Can-
karjeve knjige pa je karikaturna alegorika,
namreč tisto do nekega poljudnosti znano
in tipizirano »šentflorjanstvo«, namišljeni
svet, ki se je izobličil satiriku Cankarju
podržano nazorno in najbolj plastično, ker
je zrastle zares neposredno in naravnost
po čudi in duši tega našega »bolnega ge-
nija«, čigar živlenski poem je tolikokrat
le skrajno subjektivno, včasih kar samo-
prijno vase zaprt, ozko doživljanje uža-
ljenega bohema z ničemurno kretnjo in
kričavostjo demokratskega demagoga. Tako
je Cankar pač to, kar je mogel in znal biti
iz samega sebe in svojega majhnega časov-
nega, malo važnega, zato vsakdanjega ma-

lomeščanskega osredja v tisti naši polpre-
teklit inteligenci, ki jo je bil že Mahnič
ubil: naš resnični in edini Heine doslej, ne
pa še slovenski Gogolj, kamor je hodil v
šolo in kar je hotel postati, ne da bi za
tolik polet imel duha in dovolj prožno perot.

Cankar, bom sedaj sodil, je bil in bo
kot pesnik in stvaritelj »šentflorjanstva«
in »tujstva« še vedno le bolj senzacijski, za-
strašljivo farsovski, kakor pa resnično sa-
tiriki, velik. Zato pa, ker je velikemu sa-
tiriku treba nekaterih lastnosti, ki jih Can-
kar ni imel. Ta svojstva so n. pr. a) močna
in izvirna stvarna domišljija, b) homersko
epično podajanje in široka objektivnost
glede prikazovanja, c) splošna izobraže-
nost, d) pozitivna, sintetično ustaljena du-
hovnost, e) optimizem, ponazorjen s soč-
nim humorjem (karakternost!) in s prirod-
no človečansko ljubeznijo. (Primerjaj, da
boš umel in verjel, kdo pa kaj so Rabelais,
Cervantes, Swift, Gogolj, Gončarov, Salti-
kov-Sčedrin!) Tako! In zdaj le še naš Ce-
tenum censeo: ... da bi bil namreč g. ured-
nik mimo drugega smel in mogel tudi v tem
pravcu kaj več povedati, kakor pa je, ki
ni nič povedal.

Dr. Iv. Pregelj.

Tako torej hitel Pregelj v »Dom
in svet«.

Novo je, da misli tako o Ivanu
Cankarju slovenski pisatelj in sicer
v letu 1931 in pa to, da ni na vse to
naše splošno časopisje niti jeknilo.

Ali pa morda res ni treba odgo-
vora. Kdo ve?

Mislím: obrambe Cankarja res ni
treba, ako je že tako hudo, da Ivan
Pregelj ni mogel napisati bolj reakci-
onarne ali bolj zmotne kritike.

cijo za znižanje stanarin, in sicer za 30 odstotkov, ker se pojavlja splošna tendenca zniževanja cen in znižanja uradniških plač. Ta pojav je prav nekaj posebnega in najbrže ne govori iz akcije socialno čutenje, ampak drugačna spekulacija. Draga stanovanja v Varaždinu so prazna; nihče jih ne mara, ker so predraga. Samo zato je treba znižati stanarino. Kljub temu pa je to pravilno!

Morila Marko Hranilović in Matija Soldin, ki sta bila obsojena na smrt zaradi umora Toneta Schlegla, sta bila pretekli petek usmrčena v Zagrebu.

Resolucija o ustavitvi oboroževanja. V Zenevi so hoteli prvotno uveljaviti ukinitve oboroževanja za tri leta, oziroma eno leto. V Zenevi so sedaj predlagale tak odmor za oboroževanje Danska, Norveška, Holandska, Švedska in Švica za dobo, v kateri se bo vršila razorožitvena konferenca. V tem času naj bi se oboroževalni krediti ne zvišavali. Zaradi predloga je bila ostra debata.

Atentata na ekspresni vlak pri Bia Torbagyu na Ogrskem ni bilo? Železniški atentat pri Bia Torbagyu na Ogrskem je vzbudil veliko senzacijo. Poročali so o eksploziji, vedeli so, kje je bil položen pekleni stroj, imenovali so atentatorje in poznali so sled, da je bil atentat organiziran v Berlinu. Toliko »resničnih« okoliščin so našli v časopisju, da je bil vsakdo prepričan o zločinskem dejanju. Te dni pa poroča inž. Jovan Gjurić, sekijski šef v prometnem ministrstvu v Beogradu, ki se je vozil v dotičnem vlaku, da ni slišal pri eksploziji nobene detonacije, niti ni bil pokvarjen viadukt. Po njegovem mnenju ni bil izvršen atentat, marveč je bila zveza tračnic prekinjena s tem, da je bil vijak odvit. Zaradi tega nedostanka je skočil stroj s tira in potegnil nekaj vagonov s seboj v prepad. Na kraju nesreče tudi proga ni bila izpodkopana ali tračnice poškodovane. To poročilo je značilno za mnoge senzacije, ki jih razširja današnja publicistika.

Avstrijski kancler dr. Buresch se pogaja s socialnimi demokrati. Avstrijska vlada ima svoj štedni program, ki je v zvezi z dovolitvijo kreditov v Zenevi. Socialni demokrati so stavili svoje minimalne zahteve tako status quo glede podpor za nezaposlene. Programu se pa upirajo Velenec. Zato je imel dr. Buresch v soboto peturno konferenco s soc. demokrati Seitzom, dr. Bauerjem in dr. Dannebergom. — Če bo program sprejet, se bodo upoštevale želje, če pa ne, bo dr. Schürff odstopil in bo treba sestaviti novo vlado. Dr. Buresch pričakuje, da bodo v skrajnem slučaju soc. demokrati podprli sanacijski program ter obenem pospeševali notranjo razorožitev. — Kancler smatra zadevo za nujno.

Novo znižanje mezd v Nemčiji? Kancler Brüning je govoril v petek na banketu, ki je bil prirejen odstopivšemu predsedniku nemške industrijske zveze Duisbergu. Brüning je povedal gospodom, da bo treba z ozirom na padec angleškega denarja še napraviti dalekosežne korake. Vlada ne misli znižati tečajja marki, tudi ne misli na zvišanje carine, če tega Anglija ne stori. O tarifni in mezdni politiki kancler sicer ni govoril, znano pa je, da zahtevajo industrijalci znižanje tečajja marki ali pa znižanje sedanje povprečne mezde, ki je bila že itak znižana za deset do petnajst odstotkov. Nemško delavstvo čakajo torej še težki boji.

Katoliška akcija na Španskem se naslanja na žene. Španski klerikalizem je zbral podpise žen, ki v posebnih spomenici protestirajo proti novim ustavnim določbam glede možnosti ločitve zakona, enakopravnosti nezakonskih otrok in lajškega šolstva. Mnogo večje je pa število žen, ki spomenice niso podpisale. Protest ustavno skupščino najbrže ne bo prestrašil. Pri nas se pa katoliška akcija vrši z drugačnega vidika. Že leto dni velja parola, da je treba pridobiti za katoliško akcijo može in mladeniče, ker žena v javnosti ne šteje mnogo. Ravno te dni se je vršila v tem smislu

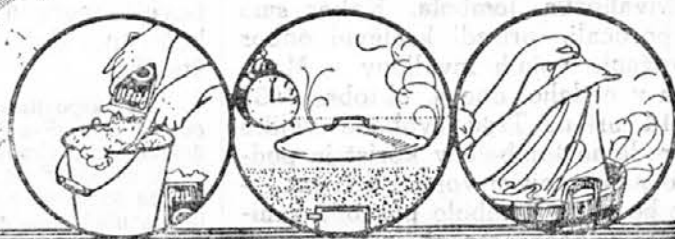
Sueže kot rosa in belo kot sneg

bo Vaše perilo, ako perete pravilno. Pomislite le, kako izdaten je Persil.

I zavitek Persila zadostuje za 25—30 l vode. Raztopite Persil v mrzli vodi brez vsake primesi! Kuhajte perilo samo enkrat 1/4 ure in ga izpirajte najprej v topli, potem v mrzli vodi.

Tako pranje Vas bo gotovo vsestransko zadovoljilo.

Persil varuje perilo!

katoliška akcija za celo ljubljansko okolico.

85 usmrtilcev v Mehiki. V mestu Vincente so prebivalci linčali župana. Obsojenih je bilo na smrt 85 oseb in zaradi tega nad njimi izvršena smrtna kazen dne 23. septembra. V Ameriki je linčanje tako, da se zberejo ljudje in na kratko obsodijo obdolženca, ga mučijo ali umore navadno na grozovit način. To je še v nekaterih krajih zelo v navadi, dasi se je običaj že precej iztrebil.

Cankarjeva družba.

Letos izidejo 4 krasne knjige Cankarjeve družbe, in sicer:

1. **Koledar Cankarjeve družbe za leto 1932.** Potopisi in poljudne znanstvene razprave, lepe povesti in drugi spisi, vse z mnogimi slikami.

2. **Angelo Cerkvenik: »Orači.«** — Znamenita povest iz delavskega življenja, še lepša od povesti »Daj nam danes naš vsakdanji kruh«.

3. **Liam O'Flaherty: »Zver se je prebudila.«** Krasna povest iz vojne, kakršnih še v slovenščini nimamo.

4. **A. Nexö: »Po solnčni Španiji.«** Mičen potopis z mnogimi zanimivimi slikami.

Oprema knjig in platnice bodo lepe. Knjige vezane v karton.

In to vse za članarino 20 Din. Sodrugi in sodružice! Če še niste člani Cankarjeve družbe, vpišite se takoj, 20 Din za 4 knjige ni žrtev, nego poceni nakup lepih knjig.

Knjige Cankarjeve družbe morajo biti ponos vseh sodrugov in sodružic. Zato naj postane vsakdo član.

Maribor.

Uspešna intervencija USZJ. Minuli teden je intervenirala deputacija Ujedinjenega Saveza železničarjev Jugoslavije v Beogradu, radi skrajšanja delovnega časa v delavnicah državnih železnic. Deputacija je obrazložila na merodajnih mestih obupen položaj železničarskih delavcev, ki so bili že svojčas, ko je bil uveden novi pravilnik, prikrajšani na premijah, sedaj pa se je skrajšal še delavni čas na 6 ur dnevno, kar znači, da so delavci zgubili povprečno okrog 40% na dosedanjih plačah. Položaj železničarjev je torej skrajno obupen in to tik pred zimo. Ujed. sav. žel. Jug. je takoj podvzel potrebne korake, ter tudi poslal v Beograd deputacijo, kateri se je posrečilo, da je vsaj delno uspela glede skrajšanja delovnega časa in sicer tako, da se od minulega ponedeljka zopet obratuje po 7 ur dnevno. Beda med železničarskimi delavci še seveda s tem ni odpravljena, njihove plače bi ne zadostovale niti takrat, če bi delali polnih 8 ur, vendar pa je s tem, da se je delovni čas podaljšal od 6 na 7 ur dnevno, vsaj ne-

Dve novi važni sodbi o nadurah.

Tovarna Westen v II. instanci. — Delovni red, četudi potrjen od Inspekcije dela, ki se protivi zakonu, je neveljaven. — Tudi »Granitolom« v Breznu obsojen.

I.

Ta teden je izvojevalo delavsko gibanje za plačevanje nadurnega dela s 50% poviškom zopet dve važni razsodbi okrajnega in okrožnega sodišča, ki bodeta menda delodajalce, posebno pa inozemske fabrikante, končno izučili in napravili definitiven red po tovarnah.

Pri okrožnem sodišču v Celju se je vršila razprava v tožbi predelavca F. B. proti tovarni A. Westen d. d. Gaberje pri Celju, ki je bila že pred okrajnim sodiščem obsojena, da mora predelavcu B-ju plačati za opravljene nadure 3 leta nazaj 50% povisek v znesku 4.611,50 Din. Tovarna Westen se je proti tej sodbi pritožila na okrožno sodišče in trdila, da delavcu ne gre plačilo 50% poviška za nadure, ker jih je opravljal prostovoljno, ker tovarnar sploh ni vedel za delavčovo nadurno delo, ker delavec do izstopa ni nikdar zahteval plačila nadur, ampak daje sprejemal mezdo v zavitkih z nadpisom:

»Reklamacije je javiti takoj po prejemu plačila«.

S tem se je baje delavec sam pravici po plačilu 50% poviška za nadure molče odrekel. Okrožno sodišče pa je ta priziv tovarne Westen zavrnilo in potrdilo sodbo okrajnega sodišča, s katero je tovarna Westen obsojena plačati delavcu za nadure znesek Din 4.611,50 in vse pravne stroške. Tovarna Westen mora plačati delavcu tudi stroške prizivnega postopanja. Okrožno sodišče je izrecno izjavilo, da tisti zavitki z nadpisom: »Reklamacije je javiti takoj po prejemu plačila«, nimajo nobenega pomena glede nadur. S tem se delavec še nikakor ne odreče plačilu zakonitega 50% poviška za nadure, § 10 zakona o zaščiti delavcev, ki zahteva plačilo 50% poviška za nadurno delo v industrijskih obratih, je prisilnega značaja in se delavec tej svoji pravici v službi za naprej sploh ne more odreči. Takšna pogodba bi bila neveljavna.

II.

Sodba proti kamnolomu »Granitolom« v Hudem kotu pri Ribnici na Pohorju.

Hude boje za nadurno delo so imeli že od letošnje pomladi naprej tudi delavci v Ribnici na Pohorju, ki delajo v tamošnjih kamnolomih ing. Lenarčiča v Josipdolu in »Granitolomu« Anton Res in drug v Hudem kotu. Delavci, ki so tam zahtevali plačilo 50% poviška za nadure, so bili odpušteni iz službe, a potem, ko so hoteli delodajalca tožiti pri sodišču, jim zopet občina ni hotela dati ubožnih spričeval, ter so se morali pritožiti na sresko načelstvo v Prevaljah, ki je nato naročilo občini izdajo ubožnih spričeval. Sedaj je že vloženih več tožb. Ta teden je izšla prva sodba proti tvrdki »Granitolom« Anton Res in

drug, ki si je šla celo po zastopnika v Zagreb, odvetnika dr. Ivo Politeja. Tožečega delavca pa je zastopal odvetnik dr. Reisman iz Maribora. Tudi v tem slučaju je zahteval delavec M. G. plačilo 50% poviška za nadure, ki jih je izvršil pri »Granitolomu« v času od 3. avg. 1928 do 10. marca 1931. Tožena tvrdka »Granitolom« se je branila plačati te nadure s 50% poviškom, češ da je njen obrat sezonski in da smejo vsled tega njeni delavci zahtevati 50% povisek le za preko 10-urno delo, ne pa za delo, ki so ga opravili preko 8 ur dnevno. Tudi bi morali delavci po delovnem redu, ki je potrjen od Inspekcije dela v Mariboru, prijaviti svoje ugovore glede izplačila tekom 14 dni po izplačilu. Tege baje tožnik-delavec ni storil in je zato zgubil pravico, sedaj zahtevati naknadno plačilo za nadure.

Sodišče pa je vse te ugovore zavrnilo in obsodilo toženo tvrdko »Granitolom« na plačilo zneska Din 1.680.— s 5% obrestmi in pravnih stroškov.

Razlogi sodišča:

Podjetje »Granitolom« je industrijsko v smislu § 6 zakona o zaščiti delavcev. Če ima tožena tvrdka »Granitolom« na svojem delovnem redu zapisano pripombo »sezonski obrat«, je to brez pomena, ker ima zaposlenega okoli 120 do 150 delavstva, torej preko 15, kakor predpisuje § 6 zakona o zaščiti delavcev. Tudi je sodno znano, da obratuje tožena stranka pozimi in poleti z več kakor 15 delavci.

Delovni red je sicer res potrjen od Inspekcije dela Maribor, vendar tako potrdilo ne more razveljaviti zakona in preobračati določbe zakona. Zato tožnika tudi ne veže določba delovnega reda, češ da je proteste zoper pogrešno izplačane služke prijavljati takoj ob izplačevanju, odnosno proteste zoper nepravilne obračune najkasneje tekom 14 dni po izplačilu pri polju. Tožniku torej gre za nesporno ugotovljene nadure 50% povisek.

III.

Neveljaven dogovor za 25% nadurni povisek.

V smislu gornjih jasnih razlogov sodb okrajnega sodišča v Marenbergu in okrožnega sodišča v Celju kot II. instance, ki temeljijo na določilih zakona o zaščiti delavstva in občege državlanskega zakona, je toraj popolnoma neveljaven dogovor, ki so ga sklenile s svojim delavstvom nekatere tekstilne tovarne v Mariboru, da bodo plačevale za nadurno delo le 25% poviška. Vsi delavci, ki dobivajo za nadurno delo pri teh tovarnah le 25%, imajo pravico, da vsak hip še iztožijo od tovarn ostalih 25%. Čas imajo za to tri leta, ker zahtevki iz delavskih mezd po treh letih zastarajo.

koliko popravljeno, kar je zadelo železničarje vsled redukcije delovnega časa. USZJ je torej kot strokovna organizacija kot že vedno poprej tudi to pot pokazala, da se vedno bori za izboljšanje položaja železničarjev. Železničarji pa se morajo zavedati, da je le v organizaciji moč, zato naj nikdo, ki je za izboljšanje svojega gmotnega stanja, ne stoji ob strani, temveč vsi v svobodno organizacijo USZJ.

Tržne cene slanine poskočile. Te dni so tržne cene slanine, ki se je dosedaj prodajala kg po Din 13.—, poskočile na 14—15 Din. Vzrok za to podražitev je baje iskati v tem, ker je sedaj takozvana mrtva sezo-

na, ko se prodaja manj klavne živine, odnosno svinj, kot pa v poletnem času. Zanimivo je, da cene tako hitro poskočijo, medtem ko se znižanje cen ne da zlahka doseči. Kakor znano, kupujejo mesarji n. pr. klavno živino za neverjetno nizke cene. So gotovi kraji, ki so nekoliko bolj oddaljeni od večjih mest, kjer se mesarje naravnost prosi, da kupijo klavno živino po Din 1.— za kg. Cene mesu pa seveda niso padle, vsaj ne sorazmerno s cenami klavne živine. V Mariboru je moral priti znani proces proti 42 mesarjem, ki je poučil posameznike, da se ne sme z živili uganjati verižništva. Da bi bile pa cene mesu padle, pa tudi ta

proces ni dosegel. Naj bi se temu vprašanju s strani merodajnih oblasti posvetila vsa pažnja, ker vendar ne gre, da bi se v teh težkih časih naravnost odiral kmeta kot tudi prodajalca, še v mnogo večji meri pa konzumenta, ki danes komaj izhajata, medtem ko si nekateri mesarji kupičijo blagostanje in dobiček. Zlasti naj mestni tržni odsek podvzame potrebne korake za zaščito konzumentov.

Agende okrožnega inspektorja vodi začasno namesto dosedanjega inspektorja g. dr. Schaubacha, ki je premeščen k notranjemu ministrstvu v Beograd, banski svetnik dr. Ivo Poljanec.

Invalidska tombola. Kakor smo že poročali, priredi krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Mariboru v nedeljo, dne 4. oktobra 1931 ob 14. uri na Trgu svobode veliko dobrodelno tombolo v korist in podporo najrevnejšim vojnim žrtvam. — Ker bo za to tombolo posebno zanimanje, priporočamo občinstvu, da si karte za tombolo pravočasno preskrbi. Dobe se v vseh tobačnih trafikah. Cena Din 2.50 za komad.

Manufaktura, kožuhovina, trench-coati, Hubertus-plašči, suknje iz usnja, drobnarija. L. Ornik, Maribor, Koroška cesta 9. — Plačilne olajšave. **Opozorilo staršem!** Kupujte za svojo deco sedaj za šolo samo pri nas na Slomškovem trgu 6!

Celje.

Ustanovni občni zbor »Prijatelja prirode«, podružnica Celje, se bo vr-

šil v soboto, 3. oktobra, ob 8. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice v Celju. Vabimo vse člane in sploh vse prijatelje prirode, da se ustanovnega občnega zbora gotovo udeležijo. Na ustanovnem občnem zboru se bodo vpisovali tudi novi člani. Članarina znaša letno Din 25.—, ki se jo lahko plača tudi v obrokih. Naslednji dan, v nedeljo, 4. okt., se pa vrši skupni izlet novoustanovljene podružnice na Lisco. Vožnja je polovična. Izkaznice za polovično vožnjo se dobe pri blagajni Javne kuhinje, dobile se bodo pa tudi na ustanovnem občnem zboru. Ker se bodo izleta na Lisco udeležile tudi druge podružnice »Prijatelja prirode«, tako iz Hrastnika, Trbovelj, Zagreba itd., upamo, da se ga bodo tudi Celjani udeležili v polnem številu.

Pri ekspozituri OUZD v Celju se vsled odloka SUZOR-a in OUZD-a uvede deljeni delovni čas. Uradne ure so vsak delavnik od 8. do 13. in od 15. do 17. ure, ob sobotah pa samo od 8. do 13. ure. Ob nedeljah in praznikih delo počiva, a za nujne slučaje vrši samo en nameščenec dežurno službo od 9. do 11. ure. Za sprejemanje strank je odrejen čas od 8. do 13. ure, ostali čas pa za interno uradovanje.

Hrastnik.

Bedno življenje naših steklarjev. Že celo leto živijo steklarski delavci v težkem in negotovem položaju. Skozi celo leto se je obratovalo v močno skrčenem obsegu, poleg tega pa so bili delavci težko prizadeti, bodisi vsled odpovedi ali pa vsled znižanja mezd. Vse redukcije je tovarni narekovala kriza, katero pa morajo vedno nositi delavci. Beda

Tudi Ti pridobivaj naši „Delavski politiki“ nove naročnike.

Merilo delavske zavednosti je delavski tisk. Zato moraš tudi Ti pridobiti »Delavski Politiki« še vsaj enega novega naročnika.

Delavec, nameščenec! pomni ta, da Vajine interese zastopa le

delavski tisk, zato čim več naročnikov, tem večji vpliv in tem močnejši bo naš glas.

Zato na delo! V vsako delavsko stanovanje, v vsak lokal naš list — »Delavsko Politiko«.

delavstva je sedaj dosegla svoj višek. Delavstvo ni le gladno, ampak tudi raztrgano in razcapano kot še nikoli. Kaj to pomeni v sedanjih časih, tik pred zimo, si lahko vsak sam misli. Junija meseca nas je podjetje razveselilo z novico, da se bo pričelo zopet normalno obratovati. Res je tudi, da je nastopilo trenutno izboljšanje, vendar pa je delavstvo porabilo svoj odvišni zaslužek predvsem za plačilo dolgov, v katere je zabredlo vsled krize. Toda normalno obratovanje ni trajalo dolgo, komaj par mesecev; pred mesecem dni pa je podjetje ponovno reduciralo obrat, tako da odpade na delavca samo 6 razvrstitev (šihov) na 14 dni. Kdo ve, koliko časa bo to stanje sedaj trajalo? Nihče ne vpraša delavstvo, kako in s čim se bo preživljalo, ali bo v stanu si nabaviti obleko in obutev ali ne. Poleg tega je bilo 50 zunanjih delavcev odpuščenih. Le-ti bodo izročeni težki bedi, ker so brez vsake brezposelnosti podpore. Vremenoslovci nam napovedujejo dolgo in hudo zimo. Upravičeno gleda delavstvo s strahom v bodočnost, ker bo moralo zmrzovati s praznim želodcem. Steklarji, kako dolgo naj še traja beda, ki nas muči že leta in leta? Ali naj res prekrizanih rok, udani v svojo usodo, čakamo, kaj se bo z nami zgodilo? To bi bilo gotovo najbolj nespametno, kar si lahko mislimo. — Podajmo si roke, združimo se, kakor so združeni naši delodajalci, ki racionalizirajo svoje obrate v njihov prid in nam v škodo. Mi pa stremimo za tem, da bo to,

kar nam je danes v škodo, postalo nam v korist. To doseči zavednemu delavstvu — seveda le z močno organizacijo — ne bi bilo težko.

Jesenice.

Nogometaši »Svobode« so obenem z našimi hazenašicami gostovali v nedeljo v Trziču ter tekmovali proti SK Trzič. Obe edinici sta tam zmagali.

Razno.

Tovarniški ravatelj obsojen radi komunizma. Pred dvema letoma v Budimpešti aretirani ravatelj Földes je bil te dni obsojen na 3 leta ječe radi tega, ker se je aktivno udeleževal kot komunist. Od ostalih štirih soobtoženih je dobil Röna, privatni uradnik, 11 mesecev ter Avstrijka Fink, ki je 20 let mlajšega Földesa hotela v ječi poročiti, 6 mesecev ječe. Ostala obtožena sta bila oproščena.

Moderne lastovke. Nagloma nastali mraz je lastovke letos presenetil. Društvo za varstvo živali v Avstriji je sklenilo, odpeljati lastovke z aeroplani v Italijo. Prvi transport je bil odposlan v soboto, drugi v nedeljo (25.000 lastovk). Ker pa sedaj nekaj dni ni letel aeroplan v Italijo, bodo tretjo kopo lastovk (okoli 30 tisoč) poslali v železniških kurjenih tovornih vlakih. Iz Inomosta so prevažali lastovke v kletkah čez Brenner v Italijo. V Benetkah je lepo vreme in okoli 28 stopinj toplote.

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastonj** 14 karatno originalno ameriškansko **zlato nalivno pero** ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radio« welt. Naroča se Administration der »Radio« welt, Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Šolske torbice, aktovke, kovčki, preobleke za kovčke, damske torbice, denarnice, pasovi itd. Istotako tudi poceni popravila v novo otvoreni torbarni

JOSIP KARLO, MARIBOR, Kopališka ulica šte. 2 (Scherbaumov paviljon).

ELEKTROMEHANIČNA DELAVNICA M. TRABI

Maribor, Vodnikov trg 3, Tel. 2702
Popravlja vse vrste električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Pristopajte k zadrugi „DELAVSKI DOM“
r. z. z. o. z. v Mariboru.

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost, da bo član te delavske zadruge.

V tekstilnem bazarju Vetrinjska ulica št. 15 Maribor

se dobi dobro blago za ženske in otroške obleke po Din 8.—, 10.—, 12.— meter. Oglejte si pred nakupom.

Šolske torbice

aktovke, nahrbtnike, gamaše, kovčke itd. v največji izbiri in zmernih cenah nudi **Ivan Kravos**, Maribor, Aleksandrova 13

Nabirajte nove naročnike

Za šolo kupujemo samo na Slomškovem trgu šte. 6. Ljudska tiskarna Maribor.

Za jesen in zimo

Velika izbira **trikotaje, klobukov, čevljev, copat** itd. po solidnih cenah pri

JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2.

Sladki dalmatinski vinski mošt

liter Din **8**—
Josip Povodnik Maribor, Rotovški trg 8

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon šte. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Rotovški trg šte. 6.

Posojila dajemo po ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 6 1/2 % proti trimesečni odpovedi.

